

Силабус дисципліни «Судова медицина»

1. Загальна інформація	
Назва факультету	Медичний
Освітня програма	22 Охорона здоров'я, 222 Медицина, другий (магістерський) рівень вищої освіти, денна форма
Навчальний рік	2023-2024
Назва дисципліни, код	«Судова медицина», код ОК 40.1
Кафедра	Кафедра патологічної анатомії та судової медицини 790010, м. Львів, вул. Пекарська 52 тел: +38(032)2769371 Kaf_nathanatomy@meduniv.lviv.ua
Керівник кафедри	Д.м.н., професор Юрій Олексійович Поспішіль
Рік навчання	4-й рік навчання
Семестр	Впродовж VII та VIII семестрів
Тип дисципліни	Обов'язкова
Викладачі	М.М.Шевчук, к.м.н, доцент, shvchuk_mykola_meduniv.lviv.ua О.Р.Малик, к.м.н., доцент, maluk_oksana@meduniv.lviv.ua Н.В. Бартошик, к.м.н, асистент, bartoshvknataliia@meduniv.lviv.ua Т.І. Якубовський, асистент, yakubovsky_taras@meduniv.lviv.ua
Erasmus так/ні	Ні
Особа, відповідальна за силабус	Доц. Шевчук М.М.
Кількість кредитів ECTS	1,5
Кількість годин	Всього - 45год Практичних занять – 24год СРС – 21год
Мова навчання	Українська
Інформація про консультації	відповідно до затвердженого графіку
Адреса, телефон та регламент роботи клінічної бази, бюро	КЗ ЛОР "Львівське обласне бюро судово-медичної експертизи" 79010, м. Львів, вул. Пекарська, 61 тел./ факс: +38(032)275-78-96 E-mail: Ivivpekarska61@gmail.com Начальник: Шевчук Микола Миколайович, тел. +38(032)275-64-97 Частково розташовується на території кафедри патологічної анатомії та судової медицини
2. Коротка анотація до дисципліни	
<p>Судова медицина — самостійна навчальна медична дисципліна, яка вивчає і вирішує медичні та біологічні проблеми, що виникають в слідчій і судовій практиці в розслідуванні злочинів (кримінальних проваджень), скоєних проти життя та здоров'я людини.</p> <p>Судова медицина - це самостійна наука, що являє собою сукупність медичних, біологічних та інших знань, творчо перероблених і спрямованих на вирішення завдань правосуддя і охорони здоров'я.</p> <p>У цьому визначенні відображаються чотири головні ознаки судової медицини.</p> <ol style="list-style-type: none">1. Судова медицина — це самостійна наука, що постійно розвивається. Провідну роль у її розвитку відіграють науково-педагогічні працівники кафедр та курсів судової медицини.2. Друга ознака визначає енциклопедичність змісту судової медицини, оскільки	

вона являє собою сукупність медичних, біологічних та інших знань.

3. Третя ознака визначає творчий характер даної дисципліни, тобто, вона не є механічною сумою медичних, біологічних та інших знань. Наукову інформацію багатьох галузей науки судова медицина творчо переробляє, адаптує для вирішення завдань судово-слідчих органів.

4. Четверту ознаку формує два головних завдання судової медицини: - допомога правоохоронним органам у розслідуванні та розкритті злочинів проти життя та здоров'я особи; - допомога органам охорони здоров'я у справі підвищення якості надання медичної допомоги населенню.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є теорія і практика судово-медичної експертизи, як практичної галузі медицини.

Міждисциплінарні зв'язки: вивчення дисципліни базується на отриманих студентами знаннях з курсу медичної біології, анатомії, патоморфології, гістології та ембріології, біологічної хімії, мікробіології та вірусології, широкого спектру клінічних дисциплін (терапії, хірургії, травматології, неврології та нейрохірургії, акушерства та гінекології, реаніматології та інтенсивної терапії тощо) інтегрується з цими дисциплінами; закладає основи вивчення студентами фізіології, біохімії, патологічної фізіології, пропедевтики клінічних дисциплін, що передбачає інтеграцію викладання з цими дисциплінами та формування умінь застосувати отримані знання з патоморфології у процесі подальшого навчання та у майбутній професійній діяльності.

3. Мета і цілі дисципліни

1. Метою викладання навчальної дисципліни «Судова медицина» є визначення і вивчення тілесних ушкоджень, їх ступеню тяжкості, механізму травми та механізму утворення тілесних ушкоджень, вивчення етіології, патогенезу, визначення критеріїв діагностики при різних видах травм та тілесних ушкоджень, мікроскопічних змін органів та тканини людського організму в різноманітних умовах життєдіяльності, що передбачає:

- вивчення типових загально-патологічних процесів, сукупність яких зумовлює морфологічні прояви захворювань, травм,
- вивчення структурного підґрунтя в утворенні різних видів травматичних ушкоджень, їх ускладнень та наслідків,
- судово-медичне обґрунтування механізму травми та причини смерті внаслідок дії на організм людини різних зовнішніх факторів та чинників,
- вивчення методів судово-медичних та патоморфологічних досліджень: автопсія, дослідження біоматеріалу, речових доказів біологічного матеріалу та знарядь злочину в різних відділеннях відділу судово-медичної експертизи речових доказів.

2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Судова медицина» є наступні:

- розуміння основ механізму травми та утворення тілесних ушкоджень в розвитку загально-патологічних процесів організму людини внаслідок травми, сукупність яких обумовлює морфологічні прояви тих чи інших травматичних ушкоджень;
- знання морфології прояву різних видів травм, ускладнень та наслідків;
- розуміння поділу тілесних ушкоджень за ступенями тяжкості;
- визначення стану здоров'я та віку, поняття в проведенні судово-медичних експертиз при спірних статевих станах та злочинах, вміння описати труп на місці його виявлення (місці події), поняття в судово-медико-криміналістичних дослідженнях об'єктів,
- співставлення морфологічних і клінічних проявів травм, отруєнь на всіх етапах їх розвитку, патологічних станів, пов'язаних з ними;
- отримання навичок клініко-анатомічного аналізу, синтетичного

узагальнення діагностичних ознак травматичних ушкоджень і вірного їх тлумачення в причинно-наслідкових співвідношеннях.

3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна «Судова медицина»

Згідно з вимогами Стандарту вищої освіти дисципліна забезпечує набуття студентами **компетентностей**:

інтегральних: здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог.

загальних:

- ЗК1 - здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- ЗК2 - здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- ЗК3 - здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- ЗК4 - знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності;
- ЗК5 - здатність до адаптації та дії в новій ситуації;
- ЗК6 - здатність приймати обґрунтовані рішення;
- ЗК7 - здатність працювати в команді;
- ЗК8 - здатність до міжособистісної взаємодії;
- ЗК10 - здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології;
- ЗК11 - здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел;
- ЗК12 - визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків;
- ЗК14 - здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем;
- ЗК15 - здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

спеціальні (фахові, предметні):

- ФК1 - здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані;
- ФК2 - здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів;
- ФК3 - Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання
- ФК7 - Здатність до діагностування невідкладних станів.

4.Пререквізити курсу

Для успішного навчання та опанування компетентностями з дисципліни «Судова медицина» студент повинен володіти знаннями з наступних дисциплін:

01. Анатомія людини
02. Патологічна анатомія
03. Гістологія, цитологія та ембріологія
04. Медична біологія, паразитологія та генетика
05. Фізіологія
06. Біологічна хімія
07. Патологічна фізіологія
08. Травматологія
09. Неврологія
10. Нейрохірургія
11. Реанімація та інтенсивна терапія

5. Програмні результати навчання		
Список результатів навчання		
Посилання на код матриці компетентностей та результату навчання.	Зміст результату навчання	Програмні компетентності
<p>ПРН- 1 (Зн- 1-15 Ум — 1-14 К — 1-3 АВ — 1-3)</p>	<p>Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності</p>	<p>ЗК1, ЗК2, ЗК3, ЗК4, ЗК5, ЗК6; ФК1.</p>
<p>ПРН-2 (Зн- 1- 15 Ум - 1 - 14 К — 1-3 АВ — 1-3)</p>	<p>Розуміння та знання фундаментальних і клінічних біомедичних наук на рівні, достатньому для вирішення професійних задач у сфері охорони здоров'я</p>	<p>ЗК1, ЗК2, ЗК3, ЗК4, ЗК5, ЗК6; ФК1, ФК2, ФК3</p>

<p>ПРН-6 (Зн- 1- 15 Ум - I - 14 К — 1-3 АВ — I -3)</p>	<p>Спеціалізовані концептуальні знання, що включають наукові здобутки у сфері охорони здоров'я і є основою для проведення досліджень, критичне осмислення проблем у сфері медицини та дотичних до неї міждисциплінарних проблем</p>	<p>ЗК1, ЗК2, ЗК3, ЗК4; ФК2, ФК3.</p>
<p>ПРН-7 (Зн- 1- 15 Ум - I - 14 К — 1-3 АВ — I -3)</p>	<p>Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та додаткові) методи обстеженональні та/або інструментальні) для пацієнтів із захворюваннями органів і систем організму для проведення диференційної діагностики</p>	<p>ЗК1, ЗК2, ЗК3; ФК1,ФК2, ФК3.</p>
<p><i>ПРН-8</i> (Зн - 1-15 Ум - 1-14 К – 1-3 АВ – 1-3</p>	<p>Визначати провідний клінічний синдром або встановлювати, чим обумовлена тяжкість стану потерпілого шляхом прийняття обґрунтованого рішення та оцінки стану людини за будь-яких обставин (в умовах закладу охорони здоров'я та за його межами, у т.ч. в умовах надзвичайної ситуації та бойових дій, в польових умовах, в умовах нестачі інформації та обмеженого часу.)</p>	<p>ЗК7, ЗК8, ЗК10, ЗК11, ЗК14, ЗК15; ФК3, ФК7.</p>

Студент повинен знати:	
Зн-1	Історію розвитку, процесуальні та організаційні засади судово-медичної експертизи в Україні; зміст нормативно-правових документів, що стосуються призначення та виконання судово-медичної експертизи
Зн-2	Зміст нормативно-правових документів, що стосуються трансплантації органів або тканин людини та донорства в Україні
Зн-3	Ступені тяжкості тілесних ушкоджень та їхні кваліфікаційні ознаки; методику огляду особи стосовно механізму та давності спричинення травми
Зн-4	Особливості та методики виконання судово-медичних експертиз стосовно спірних статевих станів і морфологічних ознак статевих злочинів
Зн-5	Діагностику клінічної та біологічної смерті, імовірні та абсолютні ознаки смерті; морфологічні ознаки ранніх (охолодження, висихання, трупні плями, залякання, аутоліз) та пізніх (муміфікація, жировіск, торф'яне дублення) явищ настання смерті
Зн-6	Методику виконання судово-медичного розтину стосовно насильного і ненасильного генезу смерті, склад та призначення секційного інструментарію; морфологічно-патологічні зміни внутрішніх органів та систем організму людини, що найчастіше спричиняють смерть; способи вилучення біологічного матеріалу для додаткових лабораторних досліджень
Зн-7	Завдання лікаря-спеціаліста з судової медицини під час огляду місця події, правила виконання зовнішнього дослідження трупа та його опис у «Протоколі огляду трупа на місці події»
Зн-8	Сучасні можливості судово—медичної експертизи речових доказів біологічного та небіологічного походження, принципи їх вилучення та виконання досліджень крові, волосся, сперми, слини у відповідних виділеннях
Зн-9	Методики виконання судово-медично-криміналістичних експертиз щодо ідентифікації знаряддя злочину, ідентифікації (ототожнення) особи, визначення виду ушкоджень в біологічних об'єктах і пошкоджень в небіологічних об'єктах
Зн-10	Тлумачення терміну «травма», класифікація ушкоджень; морфологічні особливості, динаміку загоювання тілесних ушкоджень, спричинених дією тупих твердих та гострих предметів, загальну реакцію організму на травму; сучасні можливості судово-медичної експертизи, судово-медичне формулювання діагнозу та причини настання смерті внаслідок таких травм
Зн-11	Тлумачення терміну «травматизм»; морфологічні (специфічні та характерні) особливості ушкоджень, притаманні деяким групам і видам транспортної травми (автомобільна, мотоциклетна, залізнична, гужова, водна, повітряна, гусенична), загальну реакцію організму на травму; сучасні можливості судово-медичної експертизи, судово-медичне формулювання діагнозу та причини настання смерті внаслідок таких травм
Зн-12	Основні властивості вогнепальної зброї, механізму пострілу та явищ, що його супроводжують; кореляцію морфологічних особливостей вогнепальної травми та дистанції пострілу; сучасні можливості судово-медичної експертизи, судово-медичне формулювання діагнозу та причини настання смерті внаслідок вогнепальної та вибухової травм
Зн-13	Види механічної асфіксії та їхні діагностичні ознаки, стадії зажиттєвого перебігу асфіксії; сучасні можливості судово-медичної експертизи, судово-медичне формулювання діагнозу та причини настання смерті внаслідок таких травм

Зн-14	Особливості тілесних ушкоджень, спричинених дією факторів довкілля (технічний і атмосферний струм, висока і низька температури, змінений барометричний тиск, іонізуюче випромінення); сучасні можливості судово-медичної експертизи, судово-медичне формулювання діагнозу та причини настання смерті внаслідок таких травм
Зн- 15	Загальні відомості про отрути та їхню класифікацію, діагностику отруєнь їдкими, кров'яними, деструктивними, нервово-функціональними отрутами; сучасні можливості судово-медичної експертизи, судово-медичне формулювання діагнозу та причина настання смерті внаслідок отруєння

Студент повинен уміти :	
Ум-1	Інтерпретувати законодавчі норми стосовно призначення та виконання судово-медичної експертизи
Ум-2	Визначати ступінь тяжкості тілесних ушкоджень та їхні кваліфікаційні ознаки, механізм та давність спричинення травми під час експертизи потерпілої особи або аналізу медичної документації
Ум-3	З правової та медичної точки зору кваліфікувати спірні статеві стани та морфологічні ознаки статевих злочинів; визначити ступінь тяжкості тілесних ушкоджень та спосіб їх спричинення під час експертизи потерпілої особи або аналізу медичної документації
Ум-4	Констатувати факт настання смерті, виконувати огляд трупа на місці події та документувати у «Протоколі огляду трупа на місці події»
Ум-5	Користуватися інструментарієм для оцінювання суправітальних реакцій, ранніх та пізніх ознак смерті; інтерпретувати результати опису цих змін у судово-медичних документах
Ум-6	Формулювати судово-медичний діагноз, заповнювати «Лікарське свідоцтво про смерть» та «Висновок експерта» стосовно різного виду травм
Ум-7	Фіксувати, вилучати, пакувати речові докази біологічного та небіологічного походження під час огляду місця події; формулювати питання, які можуть вирішувати експерти у відповідних відділеннях бюро під час дослідження крові, волосся, сперми, слини
Ум-8	Виконувати дослідження судово-медично-криміналістичних об'єктів застосовуючи ультрафіолетове, інфрачервоне, люмінесцентне випромінення, контактнo-дифузійний метод пошуку металів; інтерпретувати результати додаткових лабораторних досліджень об'єктів у судово-медичних документах
Ум-9	Визначати та диференціювати різновиди тілесних ушкоджень, морфологічні ознаки та динаміку загоювання травм, спричинених дією тупих твердих і гострих предметів; інтерпретувати результати додаткових лабораторних досліджень об'єктів у судово-медичних документах; формулювати судово-медичний діагноз і причину настання смерті у найпоширеніших випадках таких травм
Ум-10	Визначати та диференціювати різновиди тілесних ушкоджень, морфологічні ознаки та динаміку загоювання травми, спричиненої під час транспортної травми (автомобільна, мотоциклетна, залізнична); інтерпретувати результати додаткових лабораторних досліджень об'єктів у судово-медичних документах; формулювати судово-медичний діагноз і причину настання смерті у найпоширеніших випадках таких травм
Ум -11	Диференціювати вхідні та вихідні вогнепальні ушкодження й іншу травму, визначати морфологічні ознаки вогнепального раневого каналу; інтерпретувати результати додаткових лабораторних досліджень об'єктів у судово-медичних документах; формулювати судово-медичний діагноз і причину настання смерті у найпоширеніших випадках вогнепальної та вибухової травм
Ум-12	Констатувати загальноасфіктичні ознаки під час експертизи трупа людини, інтерпретувати результати додаткових лабораторних досліджень об'єктів у судово-медичних документах; формулювати судово-медичний діагноз і причину настання смерті у випадках різного виду механічної асфіксії

Ум-13	Визначати морфологічні та клінічні ознаки дії факторів довкілля (технічний і атмосферний струм, висока і низька температури, змінений барометричний тиск, іонізуюче випромінювання); інтерпретувати результати додаткових лабораторних досліджень об'єктів у судово-медичних документах; формулювати судово-медичний діагноз і причину настання смерті внаслідок різного виду травм
Ум - 14	Диференціювати морфологічні ознаки отруєнь, спричинених різними групами отрут; інтерпретувати результати додаткових лабораторних досліджень об'єктів у судово-медичних документах; формулювати судово-медичний діагноз і причину настання смерті у найпоширеніших випадках отруєння
К-1	Здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог
К-2	Здатність застосовувати знання з судової медицини в практичних ситуаціях; здатність до вибору стратегії спілкування; здатність працювати в команді; навички міжособистісної взаємодії; здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; здатність спілкуватись іншою мовою; навички використання інформаційних і комунікаційних технологій; здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, здатність вчитися і бути сучасно навченим; здатність оцінювати та забезпечувати якість робіт, які виконуються; визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків
К-3	Здатність до застосування методів судово-медичних досліджень: експериментальне моделювання травм; здатність до аналізу морфологічних змін травм; здатність до оцінювання результатів судово-медичного розтину, додаткових лабораторних досліджень біологічного та небіологічного матеріалу
АВ- 1	Самостійно планувати та проводити наукові дослідження
АВ- 2	Нести особисту відповідальність за результати власної професійної діяльності
АВ- 3	Дотримуватись загальноприйнятих норм поведінки та моралі в міжособистісних відносинах

6. Формат і обсяг курсу		
Формат дисципліни	Очний	
Вид занять	Кількість годин	Кількість груп
Практичні	24	Відповідно до затвердженого розкладу
Самостійна робота студента	21	
Лекції	0	
7. Тематика та зміст курсу		
<p>Видами навчальної діяльності студентів згідно з навчальним планом є: а) практичні заняття, б) самостійна робота студентів (СРС).</p> <p>Практичні заняття передбачають:</p> <p>01. дослідження студентами макроскопічних змін уражених органів та систем при різних видах травми та загальних патологічних процесах;</p> <p>02. вирішення ситуаційних задач (оцінка морфологічних змін при різноманітних травмах, патологічних процесах), що мають клінічне та судово-медичне спрямування.</p> <p>На практичному занятті студенти вивчають макропрепарати та мікропрепарати, позначають найхарактерніші при патологічних процесах.</p> <p>Система організації занять:</p> <p>Практичні заняття проводяться у вигляді інтерактивної комунікації викладача і студентів. З метою підготовки до практичного заняття студент повинен:</p> <p>1) Вивчити теоретичний матеріал користуючись підручниками, методичними посібниками та іншими доступними джерелами;</p> <p>2) Заповнити запропоновані схеми, таблиці, малюнки в адаптованих для студентів формених судово-медичних документах.</p> <p>Орієнтовний план проведення заняття.</p> <p>1. Формулювання мети і цілей заняття викладачем.</p> <p>2. Інтерактивне обговорення теми у вигляді дискусії, що включає інформацію, представлену в</p>		

таблицях, схемах, малюнках, світлинах опрацьованих студентом, з обов'язковим обговоренням за темою заняття.

3. Демонстрація судово-медичного розтину тіла померлого (відповідно до календарно-тематичного плану)

Фінальний контроль заняття включає оцінювання самостійної роботи, усної відповіді та тестового контролю теоретичних знань кожного студента.

Код виду занять	Тема	Зміст навчання	Код результату навчання	Викладвч
П-І (практичне заняття І)	Організаційно процесуальні засади проведення судово-медичної експертизи в Україні.	Визначення відхідного рівня знань під час усного опитування. Обговорення питань теми, заключне тестування	Зн — 1 Vm — 1 К — 1, 2, 3 АВ — 1, 2, 3	Згідно із затвердженим розкладом
П-2	Судово-медична експертиза встановлення ступеня тяжкості тілесних ушкоджень, стану здоров'я та віку. Судово-медичний огляд живих осіб. Вирішення ситуаційних завдань	Визначення вхідного рівня знань під час усного опитування. Обговорення питань теми, вивчення судово-медичних речових доказів. Виконання ситуаційних завдань, заключне тестування	Зн — 3 Um — 2 К - 1, 2, 3 АВ — 1, 2, 3	Згідно із затвердженим розкладом
П-3	Судово-медична експертиза спірних статевих станів та статевих злочинів.	Визначення вхідного рівня знань під час усного опитування. Обговорення питань теми, вивчення судово-медичних речових доказів. Виконання ситуаційних завдань, заключне тестування	Зн — 4 Um — 3 К - 1, 2, 3 АВ — 1, 2, 3	Згідно із затвердженим розкладом
П-4	Судово-медична танатологія. Діагностика клінічної і біологічної смерті, ймовірні та вірогідні ознаки смерті. Огляд трупа на місці події.	Визначення вихідного рівня знань під час усного опитування. Обговорення питань теми, вивчення об'єктів дослідження при огляді трупа на місці події. Виконання ситуаційних завдань, заключне тестування	Зн — 5,7 Um — 4,5 К - 1, 2, 3 АВ — 1, 2, 3	Згідно із затвердженим розкладом
П-5	Судово-медична експертиза трупа насильницької і ненасильницької смерті. Демонстрація розтину.	Визначення вихідного рівня знань під час усного опитування. Обговорення питань теми, вивчення об'єктів дослідження при судово-медичному розтині. Виконання ситуаційних завдань, заключне тестування	Зн — 5,6,8 Vm — 5,6,7 К — 1, 2, 3 АВ — 1,2,3	Згідно із затвердженим розкладом

П-6	Загальні питання судово-медичної травматології. Ушкодження тупими та гострими предметами. Судово-медичне обґрунтування механізму травми та причини смерті внаслідок дії тупих та гострими предметів.	Визначення вихідного рівня знань під час усного опитування. Обговорення питань теми, вивчення макропрепаратів м'яких тканин, шкіри, кісток. Виконання ситуаційних завдань, заключне тестування	Зн — 9,10 Ум — 8,9 К — 1, 2, 3 АВ — 1,2,3	Згідно із затвердженим розкладом
П-7	Судово-медична експертиза дорожньо-транспортних подій. Судово-медичне обґрунтування механізму травми та причини смерті внаслідок дорожньо-транспортних подій.	Визначення вихідного рівня знань під час усного опитування. Обговорення питань теми, вивчення макропрепаратів м'яких тканин, шкіри, кісток. Виконання ситуаційних завдань, заключне тестування	Зн — 11 Ум — 9 К — 1, 2, 3 АВ — 1,2,3	Згідно із затвердженим розкладом
П-8	Судово-медична експертиза Вогнепальних ушкоджень. Судово-медичне обґрунтування механізму травми та причини смерті внаслідок вогнепальних ушкоджень.	Визначення вихідного рівня знань під час усного опитування. Обговорення питань теми, вивчення макро- та мікропрепаратів. Виконання ситуаційних завдань, заключне тестування	Зн — 9,12 Ум — 8,11 К — 1, 2, 3 АВ — 1,2,3	Згідно із затвердженим розкладом
П-9	Судово-медична експертиза механічної асфіксії. Судово-медичне обґрунтування механізму травми та при чини смерті внаслідок дії різних видів механічної асфіксії. механічної асфіксії.	Визначення вихідного рівня знань під час усного опитування. Обговорення питань теми, вивчення макропрепаратів м'яких тканин, шкіри. Виконання ситуаційних завдань, заключне тестування	Зн — 13 Ум — 12 К — 1, 2, 3 АВ — 1, 2, 3	Згідно із затвердженим розкладом
П-10	Судово-медична експертиза отруєнь різними групами отрут. Судово-медичне обґрунтування причини смерті внаслідок отруєння. Складання експертних висновків за матеріалами розтину трупа.	Визначення вихідного рівня знань під час усного опитування. Обговорення питань теми. Виконання ситуаційних завдань, заключне тестування.	Зн — 15 Ум — 14 К — 1,2,3 АВ — 1,2,3	

П-11	Судово-медична експертиза ушкоджень та смерті вія дії факторів зовнішнього середовища: технічної та атмосферної електрики, крайніх температур, різко зміненого барометричного тиску, променевої енергії.	Визначення вихідного рівня знань під час усного опитування. Обговорення питань теми, вивчення макропрепаратів м'яких тканин, шкіри. Виконання ситуаційних завдань, заключне тестування	Зн — 14 Ум — 13 К — 1,2,3 АВ — 1,2,3	Згідно із затвердженим розкладом
П-12	Судово-медична експертиза речових доказів біологічного походження.	Визначення вихідного рівня знань під час усного опитування. Обговорення питань теми. Виконання ситуаційних завдань, заключне тестування.	Зн — 8,9 Ум — 7,8 К — 1,2,3 АВ — 1,2,3	Згідно із затвердженим розкладом
СРС-1 (самостійна робота 1)	Предмет і завдання судової медицини. Історія її розвитку	Самостійне опрацювання теми з використанням сучасних інноваційних технологій; заповнення таблиць, алгоритмованих завдань; контроль знань на відповідному за темою практичному занятті	Зн — 1 Ум — 1 К — 1,2,3 АВ — 1,2,3	Згідно із затвердженим розкладом
СРС-2	Правове регулювання трансплантації та донорства в Україні	—II—	Зн — 2 Ум — 2 К — 1,2,3 АВ — 1,2,3	Згідно із затвердженим розкладом
СРС-3	Судово-медична експертиза трупа новонародженого	—II—	Зн — 6 Ум — 6 К — 1,2,3 АВ — 1,2,3	Згідно із затвердженим розкладом
СРС-4	Судово-медична експертиза ушкоджень від дії гострих предметів	—II—	Зн — 9,10 Ум — 8,9 К — 1,2,3 АВ — 1,2,3	Згідно із затвердженим розкладом
СРС-5	Судово-медична експертиза ушкоджень від дії тупих предметів	—II—	Зн — 9,10 Ум — 8,9 К — 1,2,3 АВ — 1,2,3	Згідно із затвердженим розкладом

СРС-6	Судово-медична експертиза травматизму та транспортної травми	—П—	Зн — 9,10 Ум — 8,9 К — 1,2,3 АВ — 1,2,3	Згідно із затвердженим розкладом
СРС-7	Судово-медична експертиза вогнепальних ушкоджень та вибухової травми	— —	Зн — 9,12 Ум — 8,11 К — 1,2,3 АВ — 1,2,3	Згідно із затвердженим розкладом
СРС-8	Судово-медична експертиза механічної асфіксії	— —	Зн — 13 Ум — 12 К — 1,2,3 АВ — 1,2,3	Згідно із затвердженим розкладом
СРС-9	Судово-медична експертиза ушкоджень та смерті вів дії крайніх температур	— —	Зн — 14 Ум — 13 К — 1,2,3 АВ — 1,2,3	Згідно із затвердженим розкладом
СРС-10	Судово-медична експертиза ушкоджень від дії атмосферної та технічної електрики	—П—	Зн — 14 Ум — 13 К — 1,2,3 АВ — 1,2,3	Згідно із затвердженим розкладом
СРС-11	Судово-медична експертиза ушкоджень від дії променевої енергії	— —	Зн — 14 Ум — 13 К — 1,2,3 АВ — 1,2,3	Згідно із затвердженим розкладом
СРС-12	Судово-медична експертиза ушкоджень та смерті від дії різко зміненого барометричного тиску	—П—	Зн — 14 Ум — 13 К — 1,2,3 АВ — 1,2,3	Згідно із затвердженим розкладом
СРС-13	Судово-медична експертиза ушкоджень та смерті від дії біологічних чинників	— —	Зн — 15 Ум — 14 К — 1,2,3 АВ — 1,2,3	Згідно із затвердженим розкладом
СРС-14	Загальні відомості про отрути, механізм їх дії та основи судово-медичної діагностики отруєнь. Судово-медична діагностика отруєнь різними групами отрут	— —	Зн — 15 Ум — 14 К — 1,2,3 АВ — 1,2,3	Згідно із затвердженим розкладом

СРС-15	Судово-медична експертиза речових доказів біологічного походження та медико-криміналістичні методи досліджень	— —	Зн — 8,9 Ум — 7,8 К — 1,2,3 АВ — 1,2,3	Згідно із затвердженим розкладом
--------	---	------	---	----------------------------------

8. Верифікація результатів навчання

Поточний контроль

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно до конкретних цілей тем, а також під час індивідуальної роботи викладача зі студентом для тих тем, які студент опрацьовує самостійно і які не входять до структури практичного заняття. Рекомендуються застосовувати такі засоби діагностики рівня підготовки студентів: тести; розв'язування ситуаційних задач; структуровані письмові роботи.

Критерії оцінювання поточної навчальної діяльності - під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність студенту виставляються оцінки за 4-ри бальною (традиційною) шкалою.

При цьому враховуються усі види робіт, передбачені навчальною програмою. Студент має отримати оцінку з кожної теми. Форми оцінювання поточної навчальної діяльності включають контроль теоретичної та практичної підготовки.

«Відмінно («5») — Студент правильно відповів на 90-100 % тестів. Правильно, чітко, повної логічно відповідає на стандартизовані питання поточної теми. Тісно пов'язує теорію з практикою і правильно демонструє виконання практичних навичок, правильно виконав усі завдання, які стосуються теми. Вільно інтерпретує положення теми, вміє узагальнювати матеріал.

«Добре («4») — Студент правильно відповів на 70-89 % тестів. Правильно і по суті відповідає на питання поточної теми. Демонструє виконання практичних навичок, правильно або з незначними помилками виконав усі завдання, які стосуються теми заняття. Правильно використовує теоретичні знання для інтерпретації ситуаційних задач. Володіє необхідними практичними навичками і прийомами їх виконання в обсязі, що перевищує необхідний мінімум.

«Задовільно» («3») — Студент правильно відповів на 50-69 % тестів. Неповно, за допомогою додаткових питань, відповідає на стандартизовані питання поточної теми. Не може самостійно побудувати чітку, логічну відповідь. Під час відповіді і демонстрації виконання практичних навичок робить суттєві помилки, із суттєвими помилками виконав завдання. Студент вирішує лише легкі ситуаційні задачі, володіє лише мінімумом необхідних практичних навичок.

Незадовільно («2») — Студент правильно відповів менше, ніж на 50 % тестів. Не знає матеріалу поточної теми. Не може самостійно побудувати логічну відповідь на додаткові питання, не розуміє змісту матеріалу. Під час відповіді і демонстрації виконання практичних навичок робить значні, грубі помилками.

Критерії оцінювання самостійної роботи: Оцінювання самостійної роботи студентів, яке передбачено в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюються під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті. Оцінювання тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних навчальних занять, контролюється під час заліку з дисципліни.

Код результату навчання	Код виду занять	Спосіб верифікації результатів навчання	Критерії зарахування
-------------------------	-----------------	---	----------------------

<p><i>Зн-1-15; Ум-1-1, К-1,2,3, АВ-1,2,3</i></p>	<p><i>П-1-12, СРС-1-15</i></p>	<p>Дивись схеми, описані вище у розділі «Поточний контроль»</p>	<p>Під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність студенту виставляються оцінки за 4-ри бальною (традиційною) шкалою. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені навчальною програмою. Студент повинен отримати позитивну оцінку з кожної теми. Форми оцінювання поточної навчальної діяльності включають контроль теоретичної та практичної підготовки.</p>
--	------------------------------------	---	--

Підсумковий контроль

Вид підсумкового контролю	Методика проведення підсумкового контролю	Критерії зарахування
<p align="center">Залік</p>	<p>Мають бути зараховані усі теми, винесені на поточний контроль. Оцінки з 4-ри бальної шкали конвертуються у бали за багатобальною (200-бальною) шкалою відповідно до Положення «Критерії, правила і процедури оцінювання результатів навчальної діяльності студентів»</p>	<p><i>Максимальна кількість балів - 200. Мінімальна кількість балів - 120</i></p>

Таблиця перерахунку за 200-бальною шкалою середньоарифметичної оцінки:

Розрахунок кількості балів проводиться на підставі отриманих студентом оцінок за 4-ри бальною (національною) шкалою під час вивчення дисципліни, шляхом обчислення середнього арифметичного (СА), округленого до двох знаків після коми. Отримана величина конвертується у бали за багатобальною шкалою таким чином:

$$x = \frac{CA \times 120}{5}$$

Для зручності наведено таблицю перерахунку за 200-бальною шкалою:

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4- бальна шкала	200-бальна шкала	4- бальна шкала	200-бальна шкала	4- бальна Шкала	200-бальна шкала
----------------	------------------	-----------------	------------------	-----------------	------------------	-----------------	------------------

4- бальна шкала	200- бальна шкала	4- бальна шкала	200- бальна шкала	4- бальна шкала	200- бальна шкала	4- бальна шкала	200- бальна шкала
5	200	4.45	178	3.92	157	3.37	135
4.97	199	4.42	177	3.89	156	3.35	134
4.95	198	4.4	176	3.87	155	3.32	133
4.92	197	4.37	175	3.84	154	3.3	132
4.9	196	4.35	174	3.82	153	3.27	131
4.87	195	4.32	173	3.79	152	3.25	130
4.85	194	4.3	172	3.77	151	3.22	129
4.82	193	4.27	171	3.74	150	3.2	128
4.8	192	4.24	170	3.72	149	3.17	127
4.77	191	4.22	169	3.7	148	3.15	126
4.75	190	4.19	168	3.67	147	3.12	125
4.72	189	4.17	167	3.65	146	3.1	124
4.7	188	4.14	166	3.62	145	3.07	123
4.67	187	4.12	165	3.57	143	3.02	121
4.65	186	4.09	164	3.55	142	3	120
4.62	185	4.07	163	3.52	141		
4.6	184	4.04	162	3.5	140		
4.57	183	4.02	161	3.47	139		
4.52	181	3.99	160	3.45	138		
4.5	180	3.97	159	3.42	137		
4.47	179	3.94	158	3.4	136		

9. Політика курсу

Студенти під час вивчення дисципліни «Судова медицина» повинні діяти у навчальних і професійних ситуаціях із позиції й академічної доброчесності та професійної етики, а саме - самостійно виконувати навчальні завдання; коректно покликатися на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей; усвідомлювати значущість норм академічної доброчесності, оцінювати приклади людської поведінки відповідно до них; оцінювати приклади людської поведінки відповідно до норм академічної доброчесності; давати моральну оцінку власним вчинкам, співвідносити їх з моральними та професійними нормами.

10. Література

Основна література

1. В. Д. Мішалов, Т. В. Хохолева, В. Т. Бачинський, В. В. Войченко, Г. Ф. Кривда, Є. Я.Костенко (за загальною редакцією В. Д. Мішалова). Судова медицина. Підручник. - Київ, 2018. - 575 с.
2. А.А. Бабанін, В.Д. Мішалов, О.В. Біловицький, О.Ю. Скребкова Судова медицина: підручник. – Сімферополь: Ната, 2012. – 580с.
3. Завальнюк А.Х. Судова медицина: Курс лекцій. – 2-ге видання, перероблене і доповнене - Тернопіль:Укрмедкнига, 2006.- 672 с.
4. Судова медицина: навчально-методичний посібник / За ред. Б.Михайличенка. - К.:МП Леся, 2001. - 416 с
5. Судова медицина. Медичне законодавство. Кн. 1: Судова медицина: Підручник / За ред. В.Ф. Москаленка, Б.В. Михайличенка. — К., 2011. — 448 с
6. Филипчук О.В., Шевчук М.М. «Посібник з судово-медичної криміналістики», Львів, вид. «Добра справа». - 2010. - 572 с. (з додатками).
7. Муханов А.І. Атлас судово-медичного дослідження тупої травми. – Тернопіль: ТДМУ, 2009.-324с.

Допоміжна література

1. Кримінальний кодекс України (станом на 5 квітня 2001 р).
2. Кримінально-процесуальний кодекс України (станом на 21 червня 2001 р).
3. Закон "Про судову експертизу", 1994.
- 4."Основи законодавства України про охорону здоров'я", 1992.

5. Наказ № 6 МОЗ " Про розвиток та вдосконалення судово-медичної служби України", 1995.

6.Бойко С.О. Судово-медична експертиза визначення ступеня тяжкості тілесних ушкоджень// Ужгород, 2003.-225 С.

7.Кулик О.Ф., Бачинський В.Т., Савка І.Г., Ванчуляк О.Я. Особливості судово-медичного дослідження трупа при окремих видах смерті.//Чернівці, 2005. - 211 С.

8.Федорчук-Незнакомцева Є.П., Павлович В.Г. Посібник з судово-медичної танатології. - Київ, 1998.- 46 с.

9.Яланський О.В., Воробйов Ю.В., Яланська Л.О., Воробйов М.Ю. Судово-медичне дослідження трупа. - Полтава, 2000.- 240 с.

Інформаційні ресурси

8. Веб-сайти університетів та електронні ресурси мережі «Інтернет»

9. Центр тестування - база ліцензійних тестових завдань «Крок-1»

11. Обладнання, матеріально-технічне і програмне забезпечення дисципліни/ курсу

Колекції макропрепаратів (навчальна колекція вологих препаратів тканин та нативних препаратів кісток); таблиці; світлини; мультимедійні презентації; методичні розробки для викладачів; методичні вказівки до практичних занять для студентів; методичні матеріали, що забезпечують самостійну роботу студентів; програмне забезпечення навчальної платформи MISA.

12. Додаткова інформація

Практичні заняття відбуваються на базі кафедри, за адресою: 790010, м.Львів, вул.

Пекарська 52Відповідальна за освітній процес на кафедрі (завуч кафедри):

доц. Серветник М.І. doctorservetnyk@gmail.com

Керівник наукового гуртка з дисципліни судова медицина:

доц. Шевчук М.М. shevchuk_mykola@meduniv.lviv.ua

□

Укладач силабуса

Шевчук М.М., к.мед.н., доцент

Завідувач кафедри

Поспішіль Ю.О., д.мед.н., професор